

Суб'єкт права на конституційну скаргу – громадянин України Порайко Микола Васильович – звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням розглянути питання щодо відповідності частинам першій, четвертій статті 41 Конституції України (конституційності) окремих положень Закону України „Про систему гарантування вкладів фізичних осіб“ від 23 лютого 2012 року № 4452–VI (далі – Закон № 4452) у редакції, чинній на час виникнення спірних правовідносин між скаржником та Фондом гарантування вкладів фізичних осіб (далі – Фонд), а саме:

- пункту 12 частини другої статті 4 Закону № 4452 у редакції Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання негативному впливу на стабільність банківської системи“ від 4 липня 2014 року № 1586–VII (далі – Закон № 1586): „На виконання свого основного завдання Фонд у порядку, передбаченому цим Законом, здійснює такі функції: „12) надає цільову позику банку для виплат вкладникам банку відповідно до пункту 1 частини шостої статті 36 цього Закону, а також фінансування витрат для оплати роботи осіб відповідно до пункту 2 частини шостої статті 36, пунктів 7 і 8 частини другої статті 37 та частини четвертої статті 47 цього Закону, що здійснюються протягом дії тимчасової адміністрації“;

- пункту 6 частини другої статті 20 Закону № 4452 у первинній редакції: „Кошти Фонду не включаються до Державного бюджету України, не підлягають вилученню і можуть використовуватися Фондом виключно для: б) надання цільової позики для авансування виплат вкладникам банку відповідно до пункту 1 частини шостої статті 36 цього Закону протягом дії тимчасової адміністрації“;

- частини другої статті 29 Закону № 4452 у первинній редакції: „Фонд також набуває прав кредитора на суму сплачених Фондом витрат, пов'язаних з процедурою виведення неплатоспроможного банку з ринку, а також на суму цільової позики, наданої банку протягом дії тимчасової адміністрації“;

- абзацу десятого частини шостої статті 36 зі змінами, внесеними Законом № 1586: „З метою забезпечення виконання зобов'язань банку, передбачених пунктом 1 частини шостої цієї статті, Фонд має право надати банку цільову позику. Виплати за такими зобов'язаннями за рахунок цільової позики Фонду мають розпочатися не пізніше першого місяця з дати запровадження у неплатоспроможному банку тимчасової адміністрації, а для системно важливих банків – не пізніше двох місяців“;

- пункту 3 частини першої статті 52 Закону № 4452 зі змінами, внесеними Законом України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення функціонування системи гарантування вкладів фізичних осіб“ від 2 жовтня 2012 року № 5411–VI (далі – Закон № 5411): „Кошти, одержані в результаті ліквідації та реалізації майна банку, спрямовуються уповноваженою особою Фонду на задоволення вимог кредиторів у такій черговості: 3) вимоги Фонду, що виникли у випадках, визначених цим Законом, у тому числі щодо повернення цільової позики банку, наданої протягом здійснення тимчасової адміністрації з метою забезпечення виплат відповідно до пункту 1 частини

шостої статті 36 цього Закону, та щодо покриття витрат Фонду, передбачених у пункті 17 частини п'ятої статті 12 цього Закону“.

Автор клопотання вважає, що оспорювані положення Закону № 4452 порушують його право власності на вклад, яке гарантоване нормами частин першої, четвертої статті 41 Конституції України, оскільки дозволяють Фонду надавати неплатоспроможному банку цільову позику для забезпечення виплат вкладникам неплатоспроможного банку за договорами, строк яких закінчився, та за договорами банківського рахунку, і не зобов'язують відшкодувати вищезазначені вклади за рахунок власних коштів, у результаті чого банк, який ліквідується, стає боржником Фонду на суму позики та процентів за користування нею, а сам Фонд стає кредитором 3-ої черги вимог кредиторів банку і отримує переважне право перед вкладниками банку на задоволення своїх вимог за договором цільової позики. При цьому задоволення вимог кредиторів наступних черг стає неможливим, оскільки коштів для здійснення їм виплат буде недостатньо після проведення неплатоспроможним банком виплат Фонду та кредиторам попередніх черг.